

ΚΟΣΜΟΣ

Διαστάσεις Μια φεμινίστρια στη Γάζα

Του ΜΙΧΑΛΗ ΜΗΤΣΟΥ

Η Ουμ Άχμαντ είναι μια μαχητική γυναίκα που κατάγεται από τη Γάζα. Αφού εργάστηκε για πολλές δεκαετίες σε γυναικείες οργανώσεις σε όλο τον κόσμο, αποφάσισε το 1989 να επιστρέψει στην πατρίδα της. Ήξερε ότι οι Παλαιστίνιες είναι παγιδευμένες ανάμεσα σε δύο δεινά: την ισραηλινή κατοχή αφ' ενός και μια πατριαρχική παλαιστινιακή κοινωνία αφ' ετέρου. Ήξερε επίσης ότι ο μόνος τρόπος για να απελευθερωθούν αυτές οι γυναίκες είναι να απασχοληθούν σε μια δουλειά και να βγάζουν χρήματα. Συγκρότησε έτσι ένα δίκτυο με την επωνυμία «Ινστιτούτο των Γυναικών», μέσω του οποίου οι γυναίκες μπορούσαν να παρασκευάζουν μαρμελάδες και άλλα προϊόντα και να τα πωλούν.

Κι όμως, αυτή η σκηνή δεν προέρχεται από το Αφγανιστάν, αλλά από τη Γάζα

Οι Παλαιστίνιοι είδαν την πρωτοβουλία της με κακό μάτι. Οι Ισραηλινοί προσπάθησαν να τη σταματήσουν. Στην κατεχόμενη και σεξιστική Γάζα, η εν λόγω δραστηριότητα θεωρείται παράνομη και υπονομευτική. Αλλά η Άχμαντ επέμεινε. Ύστερα από τέσσερα χρόνια, η οργάνωσή της νομιμοποιήθηκε. Και τώρα έχει μια μόνιμη βάση. «Οι γυναίκες υποφέρουν αυτή τη στιγμή περισσότερο από την κατοχή και την κατάρρευση της οικονομίας», λέει η Παλαιστίνια φεμινίστρια στον Τζόχαν Χάρι της «*Ιντιπέντεντ*». «Όταν ο άνδρας δεν έχει δουλειά και βρίσκεται όλη την ημέρα στο σπίτι, ξεσπά στη γυναίκα του. Πολλοί Παλαιστίνιοι που εξευτελίζονται καθημερινά από τους Ισραηλινούς θέλουν να δείξουν ότι εξακολουθούν να ελέγχουν

κάποιον τομέα της ζωής τους. Και ο ευκολότερος στόχος είναι οι γυναίκες και τα παιδιά τους».

Εκτός από τις μαρμελάδες, η Άχμαντ έστησε και μια υφαντουργία όπου απασχολούνται τριάντα γυναίκες. Όλες έχουν να διηγηθούν από μια ιστορία. Η 40χρονη Λειλά, μητέρα επτά παιδιών, ζούσε από τις δωρεές μιας τοπικής φιλανθρωπικής οργάνωσης - τώρα είναι σε θέση να συντηρεί τον εαυτό της και την οικογένειά της. Η 18χρονη Φατίμα ήθελε πάντα να γίνει δασκάλα κωφάλαλων παιδιών, αλλά οι γονείς της δεν είχαν χρήματα για να τη στείλουν στο πανεπιστήμιο - τώρα μπορεί επιτέλους να εκπληρώσει το όνειρό της. Η 39χρονη Ιμάμ είχε φτάσει σε απόγνωση όταν την εγκατέλειψε ο σύζυγός της και έπρεπε να τα βγάλει πέρα με έξι παιδιά. «Υστερα βρήκα αυτό το μέρος όπου με εκπαίδευσαν. Όταν άρχισα να κερδίζω χρήματα, απαλλάχθηκα από τον εξευτελισμό του σπιτιού τής πεθεράς μου και έπιασα δικό μας σπίτι».

Όλες αυτές οι γυναίκες ήταν στην αρχή σιωπηλές. Έτσι είχαν μάθει. Σιγά σιγά άρχισαν να εκφράζουν τις απόψεις τους, να θέλουν να μπουν στο Internet, να δουν τον έξω κόσμο. «Είναι σαν να έχεις έναν άνθρωπο κλειδωμένο και ξαφνικά να του ανοίξεις ένα παράθυρο: θέλει να δει κι άλλα, κι άλλα», λέει η Ουμ Άχμαντ. Τώρα θέλει να απασχολήσει κι άλλες γυναίκες, να ανοίξει κι άλλα παράθυρα. Να φυσήξει στη Γάζα αέρας ελευθερίας.

Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ON-LINE ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΜΕΣΩ INTERNET

Γυναίκες όλου του κόσμου στο Διαδίκτυο

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗΣ

Οι μύθοι και οι αλήθειες που επικρατούν, οι πρόοδοι και τα πισωγυρίσματα που έγιναν ή δεν έγιναν. Οι ευχές και οι κατάρες της νέας χιλιετίας για το ασθενές φύλο θα συζητηθούν όπως δε συζητήθηκαν ποτέ.

Από τη Σίλικον Βάλεϊ και την Αργεντινή ως τον Πύργο του Άιφελ οι γυναίκες όλου του πλανήτη ενώνουν σήμερα τη φωνή τους και συνομιλούν απευθείας μέσω του Ίντερνετ

Η πρώτη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη Γυναικών μέσω του Διαδικτύου θα μεταδοθεί απευθείας από τη Νέα Υόρκη σε περισσότερα από 300 sites σε όλον τον κόσμο. Γυναίκες απ' όλον τον κόσμο, ανάμεσά τους και οι περίπου 150.000 Ελληνίδες-χρήστες του Ίντερνετ, θα μπορούν να λάβουν μέρος στη συζήτηση και να διαμορφώσουν τη εικόνα των συμπερασμάτων. Αρκεί να βρίσκονται σε ένα από τα εκατοντάδες θέατρα και αμφιθέατρα που έχουν προετοιμαστεί ακριβώς γι' αυτόν τον σκοπό ή ακόμη κι απ' τη δουλειά ή το σπίτι τους, μπαίνοντας στη διεύθυνση www.women.com/womenfuture/.

Και η Χίλαρι. Ανάμεσα στις 27 γυναίκες από τον επιχειρηματικό, επικοινωνιακό και καλλιτεχνικό κόσμο που θα μιλήσουν σήμερα ζωντανά στο Ίντερνετ για τη γυναίκα της νέας χιλιετίας

Οι συντονίστριες

Ομιλήτριες και συντονίστριες της συζήτησης θα είναι 27 γυναίκες, πετυχημένες και διακεκριμένες στον χώρο τους. Η Χίλαρι Κλίντον, σύζυγος του προέδρου των ΗΠΑ, η Κριστιάν Αμανπούρ, γνωστή πολεμική ανταποκρίτρια του CNN, η Μάιρα Χαρτ,

καθηγήτρια στο Χάρβαρντ, η Σάλι Χέλγκεσεν, συγγραφέας του βιβλίου «γυναικείοι τρόποι εξουσίας», η Γκόλντι Χόουν, βραβευμένη με Όσκαρ ηθοποιός, η Μίριελ Σίμπερτ, η πρώτη γυναίκα που πάτησε το πόδι της στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, και πολλές γυναίκες που κρατούν θέσεις-κλειδιά στον κόσμο της υγείας, των εκδόσεων, των μίντια, των οικονομικών επιχειρήσεων και του πολιτισμού θα μοιραστούν τις απόψεις τους για τον ρόλο της γυναίκας στη νέα χιλιετία με γυναίκες απ' όλον τον πλανήτη.

Τα θέματα συζήτησης

Κυρίαρχα θέματα στην on-line συζήτηση θα είναι ο τρόπος με τον οποίο οι γυναίκες επηρεάζουν την προώθηση και την κατανάλωση των προϊόντων και η επιρροή των νέων ιατρικών ανακαλύψεων στη ζωή τους. Μεταξύ των ερωτημάτων που θα τεθούν είναι, επίσης, κατά πόσο το σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον και οι κανόνες της ελεύθερης αγοράς έχουν αλλάξει τη σύγχρονη γυναίκα καθώς επίσης και πώς η σημερινή γυναίκα μπορεί να εκμεταλλευτεί τα νέα επικοινωνιακά μέσα για να βγάλει τα αιτήματά της προς τα έξω. Θέμα που θα απασχολήσει τη διάσκεψη είναι πώς έχει επιδράσει η οικονομική ανεξαρτησία στη ζωή και στις σχέσεις τους, αλλά και πώς επενδύουν τα χρήματά τους οι γυναίκες.

Για τον πολιτισμό

Όσον αφορά τον τομέα του πολιτισμού και των μέσων μαζικής επικοινωνίας, το ερώτημα που θα θέσουν οι ομιλήτριες είναι με ποιον τρόπο οι γυναίκες που έχουν ηγετικές θέσεις σ' αυτούς τους τομείς επηρεάζουν αυτά που ακούμε, βλέπουμε και κάνουμε και αν ανταποκρίνονται στις ανάγκες του κοινού τους, όπου θα τεθεί και το ζήτημα «πώς μια δημοκρατική κοινωνία καθορίζει την έννοια του γούστου».

Όσες γυναίκες αποφασίσουν ν' ανοίξουν το PC τους και να λάβουν μέρος στη συνδιάσκεψη θα τροφοδοτούνται συνέχεια με ερωτήσεις την ώρα που γίνεται η συζήτηση και θα μπορούν ν' απαντήσουν λέγοντας τη δική τους άποψη.

Η απάντηση θα μπορεί να είναι ένα ολόκληρο κείμενο και θ' αποστέλλεται στο πάνελ των ομιλητριών μ' ένα απλό «κλικ».

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ 2000

Ελεύθερη και ωραία

Είναι τουλάχιστον ανόητη αυτή η δογματική θέση που δηλώνει πως οι γυναίκες, όταν θα πάνε να αφιερώσουν χρόνο και χρήμα στο να ασχολούνται με την εξωτερική τους εμφάνιση, θα πετύχουν περισσότερα πράγματα

Της ΕΦΗΣ ΦΑΛΙΔΑ

Βρισκόμαστε στη στροφή της νέας χιλιετίας και η στιγμή φαντάζει κατάλληλη για να σκεφτούμε λίγο περισσότερο τις γυναίκες. Υπάρχει λόγος, θα αναρωτηθούν οι απόλυτα ταγμένοι στις αρσενικές πεποιθήσεις τους; Τουλάχιστον για τις χώρες του Δυτικού Κόσμου, η απάντηση είναι κατηγορηματική. Ναι, γιατί οι γυναίκες είναι σήμερα μια μεγάλη οικονομική δύναμη, όπως σπεύδουν να καταδείξουν οι έρευνες και οι στατιστικές που έγιναν στην καρδιά του σύγχρονου αναπτυγμένου κόσμου, στην Αμερική. Ναι, γιατί οι γυναίκες, ως πλειοψηφία - το λένε οι βιολόγοι - του ανθρώπινου είδους οφείλουν στο εξής να παρεμβαίνουν στα πράγματα που τις αφορούν. Στη στροφή της νέας εποχής, η Δύση αναζητεί το μοντέλο της Νέας Γυναίκας.

Ο διαχωρισμός είναι αναπόφευκτος. Οι μη αναπτυγμένες περιοχές του πλανήτη έχουν ακόμα να λύσουν βασικά προβλήματα επιβίωσης. Ενώ οι υπόλοιπες χώρες έχουν την πολυτέλεια να εμβαθύνουν και να στηρίζουν το πολιτισμικό τους οικοδόμημα, ακόμα και μέσα από την προπόνηση των γυναικών να θεωρήσουν τους εαυτούς τους τμήμα της Ιστορίας της εξέλιξης και να αρχίσουν να δρουν ως τέτοιοι μοχλοί. Ο 21ος αιώνας θα δει το Τέλος της Ανισότητας, δηλώνει μία από τις σθεναρές εναπομείνασες φεμινιστικές φωνές της Αμερικής, η Ναόμι Γουλφ. Με την προϋπόθεση όμως πως οι γυναίκες θα αποκτήσουν ιστορική συνείδηση και αντί να περιμένουν να τα κάνουν όλα, να αποφασίσουν να τα αλλάξουν. «Το μέλλον μάς ανήκει για να το χάσουμε» τιτλοφορεί το κείμενό της

με το οποίο συμμετείχε στην ειδική έκδοση των «New York Times» για το Millennium.

Και πράγματι βρισκόμαστε σε κρίσιμη καμπή. Αυτή η δεκαετία είδε πολλές γυναίκες να καθορίζουν σημαντικά ζητήματα για τις ζωές πολλών ανθρώπων. Δυστυχώς όχι πάντα με ευνοϊκή κατάληξη, αν κρίνουμε από τη στάση της υπεύθυνης της Εξωτερικής Πολιτικής των ΗΠΑ στον πόλεμο χωρών του ΝΑΤΟ με τη Γιουγκοσλαβία. Ωστόσο, το θετικό κατά την άποψη της Γουλφ ήταν πως ο φεμινισμός απέκτησε μία ευρύτερη αποδοχή. Από τη στιγμή που οι διαφημίσεις της Μπάρμπυ στέλνουν μήνυμα «Κάνε όνειρα με τα δικά σου μάτια ανοιχτά» και «Να είσαι εσύ ο Ήρωας του εαυτού σου», η Όπρα Γουίνφρεϋ στο τηλεοπτικό της σώου μιλάει για το πώς να βγεις μέσα από έναν κατεστραμμένο γάμο, η ροκ τραγουδίστρια Τόρι Άμος και η ηθοποιός-παραγωγός Φραν Ντρέτσερ (η πρωταγωνίστρια τής «Νταντά Αμέσου Δράσεως») μιλάνε στις συνεντεύξεις τους για σεξουαλική βία, υπάρχει ελπίδα. Είναι αυτό που οι ιστορικοί αποκαλούν «ανοιχτή στιγμή», η έκβαση της οποίας εξαρτάται από τον βαθμό ιστορικής ενσυνείδησης που θα αποκτήσουν οι γυναίκες πριν από το σημείο 0.

Οι φεμινίστριες εντοπίζουν στην κουλτούρα των γυναικών τα αδύνατα σημεία που επιβραδύνουν τη διαδικασία αντιστροφής. Ένα από αυτά είναι η σταθερή παράλειψη των γυναικών από την πρωταρχική ιστορική πηγή, δηλαδή τα νέα. Οι σχετικές έρευνες γύρω από τα μήντια δείχνουν πολύ χαμηλά ποσοστά για πρωτοσέλιδες ειδήσεις που αναφέρονται σε γυναίκες. Και σε αυτές οι γυναίκες παρουσιάζονται ως θύματα ή δράστες εγκλήματος ή κακής συμπεριφοράς. Και αυτό δεν συμβαίνει επειδή κανείς δεν ενδιαφέρεται για το τι πραγματικά κάνουν οι γυναίκες, ούτε πρόκειται για κάποια συνειδητή συνωμοσία. Όμως τα επιτεύγματά τους καταλαμβάνουν με αργούς ρυθμούς τον χώρο που αξίζουν στις πληθυσμιακές αναλύσεις. Γεγονός που δεν αναφέρεται μόνο στις δυσνόητες και βαρετές σελίδες των στατιστικών, αλλά έχει περάσει και σε χώρους εύκολης πρόσβασης, όπως είναι για παράδειγμα οι σελίδες ενός καλού μυθιστορήματος. Συγκεκριμένα του Βραβείου

Booker 1998 «Άμστερνταμ» (εκδ. Νεφέλη) του Ίαν Μακ Γιούαν: «Την επομένη, ο διευθυντής της εφημερίδας προήδρευε σε μία ήσυχη σύσκεψη με το ανώτερο προσωπικό του. "Είναι καιρός να δοκιμάσουμε περισσότερες μόνιμες στήλες. Είναι φτηνές και ο καθένας μπορεί να τις καλύπτει. Ξέρετε, προσλαμβάνουμε κάποιον χαμηλής ή μετρίου νοημοσύνης, πιθανόν γυναίκα, να γράψει σχετικά, ε, σχετικά με το σχεδόν τίποτα. Ξέρετε τι εννοώ. Πηγαίνεις σε μια κοσμική εκδήλωση και δεν θυμάσαι τα ονόματα των πάντων. Διακόσιες λέξεις το πολύ. Κάτι σαν ομφαλοκουβεντούλα".

"Δεν ξέρει να χειριστεί το βίντεό της", προθυμοποιήθηκε να προτείνει η Λετίς. Καλό. Συνεχίστε με θέματα. Ο διευθυντής ανακάθισε και ανέμιση τα δάχτυλά του, για να εκμαιεύσει τις ιδέες τους. "Η πρωινή του ζάλη", "Πάντα παίρνει

στο σούπερ μάρκετ το καροτσάκι με τον χαλασμένο τροχό". Έξοχο, είπε ο αρχισυντάκτης. Σας ευχαριστώ όλους. Θα συνεχίσουμε έτσι και αύριο»...

Και έτσι η παράλειψη των γυναικών από την Ιστορία συνεχίζεται, καθώς οι ίδιες οι γυναίκες παραιτούνται από την Ιστορία. Στα γυναικεία έντυπα οι στήλες πολιτικής αρθρογραφίας απουσιάζουν. Στη θέση τους υπάρχουν σελίδες αστρολογικών προβλέψεων και συναισθηματικών αδιεξόδων που ζητούν λύση μέσα από λάιφ στάιλ συμβουλές. Η ιστορική-πολιτική πραγματικότητα καταργείται μέσα στα κατ' εξοχήν γυναικεία έντυπα, σαν να μην υπάρχει ένα μεγάλο εκλογικό σώμα γένους θηλυκού που έχει δικαίωμα να γνωρίζει ποιοι την εκπροσωπούν ή ζητούν την ψήφο εμπιστοσύνης της. Αντί γι' αυτό, η γυναίκα μαθαίνει ακόμα και στα 1999 πως η μοίρα της καθορίζεται από τα άστρα και από το μήκος του στριφώματος! Ως συνέπεια αυτών ακολουθεί η παλινδρόμηση του ιδεολογικού ζητήματος πως αν οι γυναίκες πάρουν τους εαυτούς τους στα σοβαρά, τότε θα χάσουν τη θηλυκότητά τους και κατά συνέπεια την κοινωνική τους θέση. Πώς είναι δυνατόν να μιλάμε για κοινωνικούς ρόλους όταν τα χρόνια της γυναικείας κινητικότητας 1965-1980 έσπασε τους κανόνες και έδωσε δικαιώματα; Βέβαια ακολούθησε η φορτωμένη με βάτες, σιλκόνη και οικονομική κρίση δεκαετία του '80. Τότε που οι φεμινίστριες γι' άλλη μια φορά παρουσιάζονταν ως αζύριστες στρίγκλες που μισούσαν τους άντρες.

Στο γύρισμα της δεκαετίας και στα ταχύρρυθμη εξέλιξης χρόνια του '90 οι γυναίκες άλλαξαν. Έγιναν το πιο σημαντικό εκλογικό σώμα στην Αμερική, απέκτησαν τις δικές τους κερδοφόρες επιχειρήσεις, άρχισαν να αποδίδουν δικαιοσύνη, να εκλέγουν πολιτικούς αντιπροσώπους και να επιδεικνύουν την καταναλωτική τους δύναμη. Αυτό το τελευταίο ειδικά χρειαζόταν η βιομηχανία της μόδας, των καλλυντικών και πρόσφατα της αισθητικής χειρουργικής για να χαλιναγωγήσουν τον φεμινισμό και να του αποδώσουν τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου τρόπου ζωής. Πρέπει να γνωρίζετε πως οι εκλεγμένοι από εσάς τις ίδιες αντιπρόσωποι σας δίνουν προσοχή εφόσον χρησιμοποιείτε τα χρήματά σας, τη φωνή σας, τη θέλησή σας. Αλλά, στο μεταξύ, μάθετε πως ως άνθρωποι, όλοι μας έχουμε ροπή στη γοητεία των μεγάλων ματιών, ενός γεμάτου στόματος, στα ψηλά ζυγωματικά και στις μακριές βλεφαρίδες. Πως ένα πρόσωπο σχεδόν παιδικό στην ομορφιά του, με μακρύ μέτωπο, λεπτή μύτη και ανοιχτόχρωμη ροδαλή επιδερμίδα έχει περισσότερα προνόμια από κάποιο που η φύση τού στέρησε το χάρισμα η όψη του να προκαλεί την ευχαρίστηση. Μάθετε ακόμα πως οι επιστήμονες ξεκλείδωσαν τα φυλαγμένα στα γονιδιά μας μυστικά ομορφιάς και μας προσφέρουν τις απαντήσεις τους βιολογικά τεκμηριωμένες γύρω από το τι ξεχωρίζει τις πεντάμορφες από τα τέρατα και γιατί η θηλυκή ομορφιά θα καθορίσει το ιδεώδες του κάλλους για τη νέα χιλιετία. Τις ενδείξεις, τα στοιχεία και τον τρόπο καταγράφει στο βιβλίο της «Survival of the Prettiest» η ψυχολόγος Νάνσυ Έτκοφ.

Τι είναι λοιπόν η ομορφιά; Κατά την Αμερικανίδα ψυχολόγο, αποτελεί μέρος της παγκόσμιας ανθρώπινης εμπειρίας, που προκαλεί ευχαρίστηση, καθηλώνει την προσοχή και ωθεί σε πράξεις που βοηθούν ώστε να διασφαλιστεί η επιβίωση των γονιδίων μας. Όσο για την υπερευαισθησία που δείχνουμε προς την ομορφιά, είναι αποτέλεσμα ενός κυκλώματος που προστάζει τον εγκέφαλό μας να λειτουργεί με βάση τη φυσική επιλογή. Λατρεύουμε να κοιτάζουμε τα άτομα με λείο δέρμα, πυκνά λαμπερά μαλλιά, λεπτή μέση και τα συμμετρικά κορμιά, γιατί, όπως σπεύδουν να μας ανακουφίσουν από τη βιολογική μας άγνοια, στη διάρκεια της εξέλιξης του ανθρώπινου είδους οι άνθρωποι που παρατηρούσαν αυτές τις ενδείξεις και ποθούσαν τους κατόχους αυτών των γνωρισμάτων είχαν περισσότερη αναπαραγωγική επιτυχία. Και ως απόγονοι αυτών των

ανθρώπων, παρόλο που στις μέρες μας η σεξουαλική έλξη μάλλον έχει ρυθμιστεί ώστε να αποφεύγεται η πιθανότητα επιτυχημένης αναπαραγωγικής διαδικασίας, οι σεξουαλικές μας προτιμήσεις καθορίζονται από αρχέτυπους γενετικούς κανόνες που μας φέρνουν προς τα σώματα που δείχνουν σχηματισμένα για αναπαραγωγή. Και μετά τη διαπίστωση αυτού του οξύμωρου σχήματος, η συστηματική παρατήρηση και καταγραφή της κοινωνικής συμπεριφοράς δείχνει πως οι άνθρωποι - ήδη από τη νηπιακή τους ηλικία - επιφυλάσσουν μια προνομιακή μεταχείριση στους όμορφους από ό,τι στους μη ελκυστικούς, άνδρες και γυναίκες. Οι όμορφοι άνθρωποι βρίσκουν ευκολότερα ερωτικούς συντρόφους, απόδοση δικαιοσύνης στο δικαστήριο και εξυπηρέτηση από αγνώστους. Ακόμα και στο επίπεδο των κοινωνικών και οικονομικών αποδοχών, η ομορφιά βοηθάει σε ένα βαθμό όσους την κατέχουν σε σχέση με εκείνους που δεν διαθέτουν τα εξωτερικά αυτά χαρίσματα. Βέβαια, οι φεμινίστριες, οι σκεπτόμενοι άνδρες και γυναίκες, κρατούν επιφυλακτική στάση απέναντι στη θεώρηση της ομορφιάς. Την οποία θεωρούν πηγή δύναμης, αλλά ταυτόχρονα και πηγή αδυναμίας και υποδούλωσης, κάτι που εμποδίζει τους άλλους γύρω μας να δουν τη βαθύτερη φύση μας.

Ο Σερζ Λουτένς εν ώρα αναζήτησης της ομορφιάς στη Shiseido Επομένως, το πώς θα ζήσουμε με την ομορφιά και θα τη φέρουμε σε ένα ρυθμό πρόκλησης ευχαρίστησης είναι το καθήκον του πολιτισμού του 21ου αιώνα. Η επιβράβευση της ομορφιάς δεν είναι κοινωνικό δεινό. Μια κοινωνία σπλαχνική προς το κάλλος είναι εξίσου επιεικής σε οποιονδήποτε προσφέρει ευχαρίστηση, είτε γιατί τραγουδάει όμορφα, δίνει μια ενδιαφέρουσα ιδέα ή μαγειρεύει ένα θεσπέσιο φαγητό. Είναι τουλάχιστον ανόητη αυτή η δογματική θέση που δηλώνει πως οι γυναίκες όταν θα πάνε να αφιερώνουν χρόνο και χρήμα για την εξωτερική τους εμφάνιση θα πετύχουν περισσότερα πράγματα. Οι γυναίκες θα πετύχουν τα περισσότερα ή, κατά τη Ναόμι Γουλφ, θα τα αλλάξουν όλα όταν θα συγκεντρώσουν ίσα νομικά και κοινωνικά δικαιώματα και προνόμια. Οι γυναίκες χρειάζονται περισσότερες πηγές δύναμης και ευχαρίστησης. Γι' αυτό χρειάζεται μάλλον να κατανοήσουμε την ομορφιά. Διαφορετικά θα είμαστε σκλάβοι της για πάντα.

ΣΕΡΖ ΛΟΥΤΕΝΣ

Η ομορφιά είναι παντοτινή

Ο Σερζ Λουτένς περισσότερο από είκοσι χρόνια συνεργάστηκε με τη βιομηχανία της ομορφιάς δημιουργώντας μέσα από τα οράματά του για το ιδεώδες της γυναίκας τις εικόνες-μύθους της εταιρείας Shiseido. Τα πλάσματα της φαντασίας του Λουτένς, καλλιτεχνικού διευθυντή μέχρι πρότινος της ιαπωνικής εταιρείας, ξεπερνούν τον χρόνο, γι' αυτό και εκείνος είναι σε θέση να δώσει τη γνώμη του για το ζήτημα της ομορφιάς υπό κριτική αντιμετώπιση και της αναζήτησης της Νέας Γυναίκας. Ο Σερζ Λουτένς τονίζει στα «ΠΡΟΣΩΠΑ 21ος ΑΙΩΝΑΣ» πως:

«Θα ήταν προτιμότερο να ξεχάσουμε αυτά τα λεγόμενα ραντεβού με τη νέα εποχή, που δημιουργούν ψευδείς ιδέες περί του μοντέρνου. Πιστεύω πως η ομορφιά η αληθινή δεν μπορεί να αναπροσδιοριστεί, καθώς πρόκειται για ένα στοιχείο που δεν διαφοροποιείται. Κατά κάποιον τρόπο θα πρέπει να τη συνδέσουμε με την αιωνιότητα, αλλά που έχει την ικανότητα να προσαρμόζεται στην ευαισθησία της στιγμής. Η αληθινή ομορφιά είναι αθάνατη. Μπορώ να τη βρω σε τόπους και σε ανθρώπους απρόβλεπτους και πολύ σπάνια εκεί όπου λέγεται πως θα τη συναντήσω. Και αυτή τη Νέα Γυναίκα, τη σύγχρονη, την οραματίζομαι ανήσυχη, όχι αληθινά ευτυχισμένη, μοιρασμένη ανάμεσα στον πόθο της ανεξαρτησίας και στην επιθυμία της για μια βαθιά αγάπη. Η γυναίκα και όχι η Γυναίκα, η ελεύθερη γυναίκα, είναι μια ψεύτικη ιδέα. Πρέπει λοιπόν να την απελευθερώσουμε από αυτήν την κοινωνία που την έχει αιχμαλωτίσει στη λανθασμένη ιδέα της ελευθερίας και να αφηθεί στη γυναίκα που κρατάει μέσα της».

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ 2000

Ελεύθερη και ωραία

Είναι τουλάχιστον ανόητη αυτή η δογματική θέση που δηλώνει πως οι γυναίκες, όταν θα πάνε να αφιερώσουν χρόνο και χρήμα στο να ασχολούνται με την εξωτερική τους εμφάνιση, θα πετύχουν περισσότερα πράγματα

Της ΕΦΗΣ ΦΑΛΙΔΑ

Βρισκόμαστε στη στροφή της νέας χιλιετίας και η στιγμή φαντάζει κατάλληλη για να σκεφτούμε λίγο περισσότερο τις γυναίκες. Υπάρχει λόγος, θα αναρωτηθούν οι απόλυτα ταγμένοι στις αρσενικές πεποιθήσεις τους; Τουλάχιστον για τις χώρες του Δυτικού Κόσμου, η απάντηση είναι κατηγορηματική. Ναι, γιατί οι γυναίκες είναι σήμερα μια μεγάλη οικονομική δύναμη, όπως σπεύδουν να καταδείξουν οι έρευνες και οι στατιστικές που έγιναν στην καρδιά του σύγχρονου αναπτυγμένου κόσμου, στην Αμερική. Ναι, γιατί οι γυναίκες, ως πλειοψηφία - το λένε οι βιολόγοι - του ανθρώπινου είδους οφείλουν στο εξής να παρεμβαίνουν στα πράγματα που τις αφορούν. Στη στροφή της νέας εποχής, η Δύση αναζητεί το μοντέλο της Νέας Γυναίκας.

Ο διαχωρισμός είναι αναπόφευκτος. Οι μη αναπτυγμένες περιοχές του πλανήτη έχουν ακόμα να λύσουν βασικά προβλήματα επιβίωσης. Ενώ οι υπόλοιπες χώρες έχουν την πολυτέλεια να εμβαθύνουν και να στηρίζουν το πολιτισμικό τους οικοδόμημα, ακόμα και μέσα από την προπόνηση των γυναικών να θεωρήσουν τους εαυτούς τους τμήμα της Ιστορίας της εξέλιξης και να αρχίσουν να δρουν ως τέτοιοι μοχλοί. Ο 21ος αιώνας θα δει το Τέλος της Ανισότητας, δηλώνει μία από τις σθεναρές εναπομείνασες φεμινιστικές φωνές της Αμερικής, η Ναόμι Γουλφ. Με την προϋπόθεση όμως πως οι γυναίκες θα αποκτήσουν ιστορική συνείδηση και αντί να περιμένουν να τα κάνουν όλα, να αποφασίσουν να τα αλλάξουν. «Το μέλλον μάς ανήκει για να το χάσουμε» τιτλοφορεί το κείμενό της

με το οποίο συμμετείχε στην ειδική έκδοση των «New York Times» για το Millennium.

Και πράγματι βρισκόμαστε σε κρίσιμη καμπή. Αυτή η δεκαετία είδε πολλές γυναίκες να καθορίζουν σημαντικά ζητήματα για τις ζωές πολλών ανθρώπων. Δυστυχώς όχι πάντα με ευνοϊκή κατάληξη, αν κρίνουμε από τη στάση της υπεύθυνης της Εξωτερικής Πολιτικής των ΗΠΑ στον πόλεμο χωρών του ΝΑΤΟ με τη Γιουγκοσλαβία. Ωστόσο, το θετικό κατά την άποψη της Γουλφ ήταν πως ο φεμινισμός απέκτησε μία ευρύτερη αποδοχή. Από τη στιγμή που οι διαφημίσεις της Μπάρμπυ στέλνουν μήνυμα «Κάνε όνειρα με τα δικά σου μάτια ανοιχτά» και «Να είσαι εσύ ο Ήρωας του εαυτού σου», η Όπρα Γουίνφρεϋ στο τηλεοπτικό της σώου μιλάει για το πώς να βγεις μέσα από έναν κατεστραμμένο γάμο, η ροκ τραγουδίστρια Τόρι Άμος και η ηθοποιός-παραγωγός Φραν Ντρέτσερ (η πρωταγωνίστρια τής «Νταντά Αμέσου Δράσεως») μιλάνε στις συνεντεύξεις τους για σεξουαλική βία, υπάρχει ελπίδα. Είναι αυτό που οι ιστορικοί αποκαλούν «ανοιχτή στιγμή», η έκβαση της οποίας εξαρτάται από τον βαθμό ιστορικής ενσυνείδησης που θα αποκτήσουν οι γυναίκες πριν από το σημείο 0.

Οι φεμινίστριες εντοπίζουν στην κουλτούρα των γυναικών τα αδύνατα σημεία που επιβραδύνουν τη διαδικασία αντιστροφής. Ένα από αυτά είναι η σταθερή παράλειψη των γυναικών από την πρωταρχική ιστορική πηγή, δηλαδή τα νέα. Οι σχετικές έρευνες γύρω από τα μήντια δείχνουν πολύ χαμηλά ποσοστά για πρωτοσέλιδες ειδήσεις που αναφέρονται σε γυναίκες. Και σε αυτές οι γυναίκες παρουσιάζονται ως θύματα ή δράστες εγκλήματος ή κακής συμπεριφοράς. Και αυτό δεν συμβαίνει επειδή κανείς δεν ενδιαφέρεται για το τι πραγματικά κάνουν οι γυναίκες, ούτε πρόκειται για κάποια συνειδητή συνωμοσία. Όμως τα επιτεύγματά τους καταλαμβάνουν με αργούς ρυθμούς τον χώρο που αξίζουν στις πληθυσμιακές αναλύσεις. Γεγονός που δεν αναφέρεται μόνο στις δυσνόητες και βαρετές σελίδες των στατιστικών, αλλά έχει περάσει και σε χώρους εύκολης πρόσβασης, όπως είναι για παράδειγμα οι σελίδες ενός καλού μυθιστορήματος. Συγκεκριμένα του Βραβείου

Booker 1998 «Άμστερνταμ» (εκδ. Νεφέλη) του Ίαν Μακ Γιούαν: «Την επομένη, ο διευθυντής της εφημερίδας προήδρευε σε μία ήσυχη σύσκεψη με το ανώτερο προσωπικό του. "Είναι καιρός να δοκιμάσουμε περισσότερες μόνιμες στήλες. Είναι φτηνές και ο καθένας μπορεί να τις καλύπτει. Ξέρετε, προσλαμβάνουμε κάποιον χαμηλής ή μετρίου νοημοσύνης, πιθανόν γυναίκα, να γράψει σχετικά, ε, σχετικά με το σχεδόν τίποτα. Ξέρετε τι εννοώ. Πηγαίνεις σε μια κοσμική εκδήλωση και δεν θυμάσαι τα ονόματα των πάντων. Διακόσιες λέξεις το πολύ. Κάτι σαν ομφαλοκουβεντούλα".

"Δεν ξέρει να χειριστεί το βίντεό της", προθυμοποιήθηκε να προτείνει η Λετίς. Καλό. Συνεχίστε με θέματα. Ο διευθυντής ανακάθισε και ανέμιση τα δάχτυλά του, για να εκμαιεύσει τις ιδέες τους. "Η πρωινή του ζάλη", "Πάντα παίρνει

στο σούπερ μάρκετ το καροτσάκι με τον χαλασμένο τροχό". Έξοχο, είπε ο αρχισυντάκτης. Σας ευχαριστώ όλους. Θα συνεχίσουμε έτσι και αύριο»...

Και έτσι η παράλειψη των γυναικών από την Ιστορία συνεχίζεται, καθώς οι ίδιες οι γυναίκες παραιτούνται από την Ιστορία. Στα γυναικεία έντυπα οι στήλες πολιτικής αρθρογραφίας απουσιάζουν. Στη θέση τους υπάρχουν σελίδες αστρολογικών προβλέψεων και συναισθηματικών αδιεξόδων που ζητούν λύση μέσα από λάιφ στάιλ συμβουλές. Η ιστορική-πολιτική πραγματικότητα καταργείται μέσα στα κατ' εξοχήν γυναικεία έντυπα, σαν να μην υπάρχει ένα μεγάλο εκλογικό σώμα γένους θηλυκού που έχει δικαίωμα να γνωρίζει ποιοι την εκπροσωπούν ή ζητούν την ψήφο εμπιστοσύνης της. Αντί γι' αυτό, η γυναίκα μαθαίνει ακόμα και στα 1999 πως η μοίρα της καθορίζεται από τα άστρα και από το μήκος του στριφώματος! Ως συνέπεια αυτών ακολουθεί η παλινδρόμηση του ιδεολογικού ζητήματος πως αν οι γυναίκες πάρουν τους εαυτούς τους στα σοβαρά, τότε θα χάσουν τη θηλυκότητά τους και κατά συνέπεια την κοινωνική τους θέση. Πώς είναι δυνατόν να μιλάμε για κοινωνικούς ρόλους όταν τα χρόνια της γυναικείας κινητικότητας 1965-1980 έσπασε τους κανόνες και έδωσε δικαιώματα; Βέβαια ακολούθησε η φορτωμένη με βάτες, σιλκόνη και οικονομική κρίση δεκαετία του '80. Τότε που οι φεμινίστριες γι' άλλη μια φορά παρουσιάζονταν ως αζύριστες στρίγκλες που μισούσαν τους άντρες.

Στο γύρισμα της δεκαετίας και στα ταχύρρυθμης εξέλιξης χρόνια του '90 οι γυναίκες άλλαξαν. Έγιναν το πιο σημαντικό εκλογικό σώμα στην Αμερική, απέκτησαν τις δικές τους κερδοφόρες επιχειρήσεις, άρχισαν να αποδίδουν δικαιοσύνη, να εκλέγουν πολιτικούς αντιπροσώπους και να επιδεικνύουν την καταναλωτική τους δύναμη. Αυτό το τελευταίο ειδικά χρειαζόταν η βιομηχανία της μόδας, των καλλυντικών και πρόσφατα της αισθητικής χειρουργικής για να χαλιναγωγήσουν τον φεμινισμό και να του αποδώσουν τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου τρόπου ζωής. Πρέπει να γνωρίζετε πως οι εκλεγμένοι από εσάς τις ίδιες αντιπρόσωποι σας δίνουν προσοχή εφόσον χρησιμοποιείτε τα χρήματά σας, τη φωνή σας, τη θέλησή σας. Αλλά, στο μεταξύ, μάθετε πως ως άνθρωποι, όλοι μας έχουμε ροπή στη γοητεία των μεγάλων ματιών, ενός γεμάτου στόματος, στα ψηλά ζυγωματικά και στις μακριές βλεφαρίδες. Πως ένα πρόσωπο σχεδόν παιδικό στην ομορφιά του, με μακρύ μέτωπο, λεπτή μύτη και ανοιχτόχρωμη ροδαλή επιδερμίδα έχει περισσότερα προνόμια από κάποιο που η φύση τού στέρησε το χάρισμα η όψη του να προκαλεί την ευχαρίστηση. Μάθετε ακόμα πως οι επιστήμονες ξεκλείδωσαν τα φυλαγμένα στα γονιδιά μας μυστικά ομορφιάς και μας προσφέρουν τις απαντήσεις τους βιολογικά τεκμηριωμένες γύρω από το τι ξεχωρίζει τις πεντάμορφες από τα τέρατα και γιατί η θηλυκή ομορφιά θα καθορίσει το ιδεώδες του κάλλους για τη νέα χιλιετία. Τις ενδείξεις, τα στοιχεία και τον τρόπο καταγράφει στο βιβλίο της «Survival of the Prettiest» η ψυχολόγος Νάνσυ Έτκοφ.

Τι είναι λοιπόν η ομορφιά; Κατά την Αμερικανίδα ψυχολόγο, αποτελεί μέρος της παγκόσμιας ανθρώπινης εμπειρίας, που προκαλεί ευχαρίστηση, καθηλώνει την προσοχή και ωθεί σε πράξεις που βοηθούν ώστε να διασφαλιστεί η επιβίωση των γονιδίων μας. Όσο για την υπερευαίσθησία που δείχνουμε προς την ομορφιά, είναι αποτέλεσμα ενός κυκλώματος που προστάζει τον εγκέφαλό μας να λειτουργεί με βάση τη φυσική επιλογή. Λατρεύουμε να κοιτάζουμε τα άτομα με λείο δέρμα, πυκνά λαμπερά μαλλιά, λεπτή μέση και τα συμμετρικά κορμιά, γιατί, όπως σπεύδουν να μας ανακουφίσουν από τη βιολογική μας άγνοια, στη διάρκεια της εξέλιξης του ανθρώπινου είδους οι άνθρωποι που παρατηρούσαν αυτές τις ενδείξεις και ποθούσαν τους κατόχους αυτών των γνωρισμάτων είχαν περισσότερη αναπαραγωγική επιτυχία. Και ως απόγονοι αυτών των

ανθρώπων, παρόλο που στις μέρες μας η σεξουαλική έλξη μάλλον έχει ρυθμιστεί ώστε να αποφεύγεται η πιθανότητα επιτυχημένης αναπαραγωγικής διαδικασίας, οι σεξουαλικές μας προτιμήσεις καθορίζονται από αρχέτυπους γενετικούς κανόνες που μας φέρνουν προς τα σώματα που δείχνουν σχηματισμένα για αναπαραγωγή. Και μετά τη διαπίστωση αυτού του οξύμωρου σχήματος, η συστηματική παρατήρηση και καταγραφή της κοινωνικής συμπεριφοράς δείχνει πως οι άνθρωποι - ήδη από τη νηπιακή τους ηλικία - επιφυλάσσουν μια προνομιακή μεταχείριση στους όμορφους από ό,τι στους μη ελκυστικούς, άνδρες και γυναίκες. Οι όμορφοι άνθρωποι βρίσκουν ευκολότερα ερωτικούς συντρόφους, απόδοση δικαιοσύνης στο δικαστήριο και εξυπηρέτηση από αγνώστους. Ακόμα και στο επίπεδο των κοινωνικών και οικονομικών αποδοχών, η ομορφιά βοηθάει σε ένα βαθμό όσους την κατέχουν σε σχέση με εκείνους που δεν διαθέτουν τα εξωτερικά αυτά χαρίσματα. Βέβαια, οι φεμινίστριες, οι σκεπτόμενοι άνδρες και γυναίκες, κρατούν επιφυλακτική στάση απέναντι στη θεώρηση της ομορφιάς. Την οποία θεωρούν πηγή δύναμης, αλλά ταυτόχρονα και πηγή αδυναμίας και υποδοούλωσης, κάτι που εμποδίζει τους άλλους γύρω μας να δουν τη βαθύτερη φύση μας.

Ο Σερζ Λουτένς εν ώρα αναζήτησης της ομορφιάς στη Shiseido Επομένως, το πώς θα ζήσουμε με την ομορφιά και θα τη φέρουμε σε ένα ρυθμό πρόκλησης ευχαρίστησης είναι το καθήκον του πολιτισμού του 21ου αιώνα. Η επιβράβευση της ομορφιάς δεν είναι κοινωνικό δεινό. Μια κοινωνία σπλαχνική προς το κάλλος είναι εξίσου επιεικής σε οποιονδήποτε προσφέρει ευχαρίστηση, είτε γιατί τραγουδάει όμορφα, δίνει μια ενδιαφέρουσα ιδέα ή μαγειρεύει ένα θεσπέσιο φαγητό. Είναι τουλάχιστον ανόητη αυτή η δογματική θέση που δηλώνει πως οι γυναίκες όταν θα πάνουν να αφιερώνουν χρόνο και χρήμα για την εξωτερική τους εμφάνιση θα πετύχουν περισσότερα πράγματα. Οι γυναίκες θα πετύχουν τα περισσότερα ή, κατά τη Ναόμι Γουλφ, θα τα αλλάξουν όλα όταν θα συγκεντρώσουν ίσα νομικά και κοινωνικά δικαιώματα και προνόμια. Οι γυναίκες χρειάζονται περισσότερες πηγές δύναμης και ευχαρίστησης. Γι' αυτό χρειάζεται μάλλον να κατανοήσουμε την ομορφιά. Διαφορετικά θα είμαστε σκλάβοι της για πάντα.

ΣΕΡΖ ΛΟΥΤΕΝΣ

Η ομορφιά είναι παντοτινή

Ο Σερζ Λουτένς περισσότερο από είκοσι χρόνια συνεργάστηκε με τη βιομηχανία της ομορφιάς δημιουργώντας μέσα από τα οράματά του για το ιδεώδες της γυναίκας τις εικόνες-μύθους της εταιρείας Shiseido. Τα πλάσματα της φαντασίας του Λουτένς, καλλιτεχνικού διευθυντή μέχρι πρότινος της ιαπωνικής εταιρείας, ξεπερνούν τον χρόνο, γι' αυτό και εκείνος είναι σε θέση να δώσει τη γνώμη του για το ζήτημα της ομορφιάς υπό κριτική αντιμετώπιση και της αναζήτησης της Νέας Γυναίκας. Ο Σερζ Λουτένς τονίζει στα «ΠΡΟΣΩΠΑ 21ος ΑΙΩΝΑΣ» πως:

«Θα ήταν προτιμότερο να ξεχάσουμε αυτά τα λεγόμενα ραντεβού με τη νέα εποχή, που δημιουργούν ψευδείς ιδέες περί του μοντέρνου. Πιστεύω πως η ομορφιά η αληθινή δεν μπορεί να αναπροσδιοριστεί, καθώς πρόκειται για ένα στοιχείο που δεν διαφοροποιείται. Κατά κάποιον τρόπο θα πρέπει να τη συνδέσουμε με την αιωνιότητα, αλλά που έχει την ικανότητα να προσαρμόζεται στην ευαισθησία της στιγμής. Η αληθινή ομορφιά είναι αθάνατη. Μπορώ να τη βρω σε τόπους και σε ανθρώπους απρόβλεπτους και πολύ σπάνια εκεί όπου λέγεται πως θα τη συναντήσω. Και αυτή τη Νέα Γυναίκα, τη σύγχρονη, την οραματίζομαι ανήσυχη, όχι αληθινά ευτυχισμένη, μοιρασμένη ανάμεσα στον πόθο της ανεξαρτησίας και στην επιθυμία της για μια βαθιά αγάπη. Η γυναίκα και όχι η Γυναίκα, η ελεύθερη γυναίκα, είναι μια ψεύτικη ιδέα. Πρέπει λοιπόν να την απελευθερώσουμε από αυτήν την κοινωνία που την έχει αιχμαλωτίσει στη λανθασμένη ιδέα της ελευθερίας και να αφηθεί στη γυναίκα που κρατάει μέσα της».